

בכורות כו
עניין: עולה אי מכפר

שולחן ערוך או"ח סי' א'

ה' י"ד [כב] טוב לומר (ד) (ט) פרשת ז' העקידה
[כג] ופרשת הזמן [כד] ופרשת הדברות
[כה] ופרשת ח' עולה [כו] ומנחה (ז) * ושלמים
וחטאת ואשם:

מגן אברהם שם

ואשם מלוי: ד' נשאלתי למה
כתב הטור והרצ' ז"י בשלחן ערוך
לומר עולה כו' חטאת, הלא קיימא
לן פרק י' דזמנים [פט, א] דחטאת
קודם לעולה, וכן כתב רש"י פרשת
תזריע [ויקרא יג, ט] עיין שם ברא"ס. ונראה לי דאמרין בזמנים דף ז' [ע"ז] למה חטאת קודמת לעולה, משל לפרקליט שנכנס למלך
ר"ל הפרקליט נכנס דורון אחריו עיין שם. והתוספות כתבו [שם ד"ה] עולה דורון הוא, אע"ג דאעשה מכפרת יותר מחטאת וכו',
עיין שם. פירוש דליתא בגמרא [שם] חטאת מכפרת על חייבי עשה מקופיא, ועולה מכפרת מקינעא, אף על פי כן כשקרב חטאת
ראשונה א"כ כבר כיפרה על חייבי כריתות ועשה, א"כ עולה היא דורון. אבל באמריתנו כתב הטור שלא יאמר יהי רצון אחר פרשת
החטאת, שמה אינו חייב חטאת והוא כקורא בתורה, ועולה מכפרת אעשה דאמרין בגמרא [שם ג, א] אין לך אדם שאינו מחויב עשה,
א"כ יאמר עולה קודם שהיא מכפרת, כדליתא בזמנים [שם] שאין לך אדם בישראל שאינו מחויב עשה כנ"ל. אבל כשיודע שנחמייב
חטאת יאמר חטאת קודם: ו בצבור. מפני המינים שאומרים אין תורה אלא זו וזפרט בזמנינו, ולכן אין כותבין אותו על קונטרס

שו"ת בית שלמה יו"ד ח"ב סי' קפא הגהות מבן המחבר

לכן נראה לענ"ד לתרץ הקושיה בדרך אחר על פי מה שהבאתי
בהגהותי (ח"ב סי' לב) דברי התוס' (ר"ה ו, א. ד"ה יקריב) דהמשנה
בערכין הנ"ל מיירי כשמבזבז נכסיו וחיישינן שמא יבזבז נכסיו ולא
יביא הקרבן, עש"ה ושמו"ר זה העיקר. והנה בהגהותי (בחלק הנ"ל סי'
ק"ז) כתבתי לחלק לגבי מלתא דרבנן חיישינן לתקלה דכתב הטור
(הלכות חנוכה) דחיישינן, ולפי המבואר בש"ס (ביצה דף י"ח) דלא
חיישינן שמא ישהה בדבר שאינו אסור רק מדרבנן, וכתבו הצ"ח
והמהר"ם ש"ף דבמלתא דרבנן לא חיישינן שמא יבא לידי תקלה.

וכתבתי שם לחלק דבאמת גם במלתא דרבנן אסור להשהות
שמה יבוא לידי תקלה, אלא דלגזור בדבר אחד משום שמא ישהה,
ואם ישהה עדיין אינו עושה איסור רק דחיישינן שמא מחמת זה יבא
לידי תקלה, לא גזרו במלתא דרבנן. וא"כ מתיישב היטב הקושיה
דבשלמא בערכין שפיר ממשכנין דחיישינן שמא יבזבז נכסיו ולא
יביא כלל הקרבן, אבל כאן דהוי שני חששות לאסור השער שנשר,
משום ישהה מחמת זה ואם ישהה שמא יבוא לידי תקלה בגיזה
ועבודה, אז אפשר דבדבר זה דאעפ"כ מכפרת קצת מועיל עכ"פ דלא
חיישינן לחששות כאלו, כמו דאמרין לענין איסור דרבנן, זה הוא
ספיקא דהש"ס בסוגיא דבכורות הנ"ל, ודו"ק.

עוד הקשה אותי החכם הנ"ל בסוגיא דבכורות (כו, א) הנ"ל,
דמבעי להו בצמר שנתלש מעולה אי שייך הגזירה שמא ישהה, מי
אמרין כיון דעיקר לאו לכפרה אתי משהי לה, או דלמא כיון דעולה
נמי מכפרה אעשה לא משהי לה. והקשה דאמאי לא נפשטה האיבעיא
ממתני' (ערכין כא, א) דחייבי עולות ממשכנין אותם, ופירש רש"י
כיון דלאו חובה משהו לה, והוא ג"כ קושיה עצומה.

והנה בראשית השקפה עלה על לבי לתרץ, על פי דברי המג"א
(סי' א) שהקשה על מה שכתבו הטור והב"י בש"ע לומר פרשת עולה
קודם לחטאת, הלא קי"ל בזבחים דחטאת קודם לעולה, ותירץ על
פי מאי דאיתא בש"ס דחטאת מכפרת על חייבי עשה מקופיא ועולה
מכפרת מקינעא, וא"כ כשקרב חטאת קודם ולכך הוי עולה דורון,
אבל כשלא קרב חטאת קודם או עכשיו דכתב הטור דלא יאמר אחר
פרשת חטאת יהי רצון, שמא אינו חייב חטאת וא"כ עולה מכפרת
לגמרי אעשה, להכי יאמר פרשת עולה קודם עכ"ד המג"א [ולשון
התוס' (ב"ב מח, א, ד"ה יקריב) בסוף הדיבור קצ"ע, וע"ש בחכמת
שלמה]. וא"כ אפשר לחלק דבערכין מיירי כשכבר הקריב חטאת,
וכאן בבכורות מיירי כשלא הביא חטאת מקודם, כן עלה על לבי,
אולם תירוץ זה נראה רחוק מדרך האמת.

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMI PORTAL

KOLHALASHON